

NOTAT

Næse for job – Kviktestbeskæftigelsen kom fra uudnyttet arbejdskraftsreserve

2. marts 2022

J.nr. 22/08524

VOA

CGS

Kviktestpersonalets vej på arbejdsmarkedet

Da COVID-19 ramte Danmark i starten af 2020, var et af ”supervåbnene” i pandemihåndteringen en massiv testindsats. Testindsatsen stod på to ben – PCR-test, drevet af regionerne, og kviktestcentre, drevet af tre private udbydere. De første PCR-test kom i marts 2020, mens kviktestene først blev udrullet i efteråret 2020. Kviktestindsatsen blev hurtigt skaleret op, og alene det første år havde ca. 17.000 personer arbejdet som kviktestere.

Kviktestindsatsens størrelse rejste bekymringer om, at indsatsen ville trække arbejdskraft væk fra øvrige brancher i en periode med stor fremgang i beskæftigelsen og stigende mangel på arbejdskraft. Samtidigt var der en bekymring for, om den høje timeløn ville betyde, at kviktesterne ikke ville vende tilbage til deres gamle jobs i brancher med lavere timelønninger, eksempelvis hotel og restauration.

Denne analyse konkluderer, at disse bekymringer ikke manifesterede sig. Hovedparten af kviktesterne var unge med andre deltidsjob, som i høj grad tog kviktestjobbene som *ekstra* arbejde oven i deres anden arbejdstid. Da kviktestjobbene forsvandt igen, arbejdede de flere timer end før kviktestarbejdet, på tværs af alle brancher.

Hovedkonklusioner

- **Godt 17.000 personer arbejdede som kviktestere i løbet af perioden november 2020 til november 2021**
Kviktestindsatsen toppede i juni 2021, hvor 12.200 personer arbejdede som kviktestere, svarende til ca. 5.100 fuldtidsansatte i måneden.
- **Kviktesterne øgede deres arbejdstid med op mod 70 pct. i kviktestperioden**
De 17.000 kviktestere arbejdede inden kviktestudrulningen ca. 12 timer om ugen i gennemsnit. Da kviktestindsatsen toppede i juni 2021, steg den gennemsnitlige arbejdstid i gruppen til 21 timer om ugen, svarende til en stigning på ca. 70 pct. ift. før testperioden. De 21 timer dækkede over 11½ timer om ugen som kviktestere og 9½ timer i andre jobs.

- **Da kviktestcentrene droslede ned, begyndte kviktesterne at arbejde endnu mere end før i andre job – også i lavtlønsbrancher**

Den gennemsnitlige arbejdstid, blandt personer der arbejdede som kviktestere, steg fra 12 timer per uge *før* kviktestindsatsen til 15 timer *efter* testperioden. Stigningen ses på tværs af næsten alle brancher – også brancher, hvor timelønnen typisk er lavere end i kviktestjobbene.

- **Kviktestbeskæftigelsen kom i høj grad fra uudnyttet arbejdskraft:**

Kviktestjobbene blev i høj grad besat gennem ”uudnyttede” arbejdskraftsreserver blandt unge med studiejob, deltidsansatte i øvrige erhverv, som øgede deres timeantal, samt ledige, der begyndte at arbejde som kviktestere.

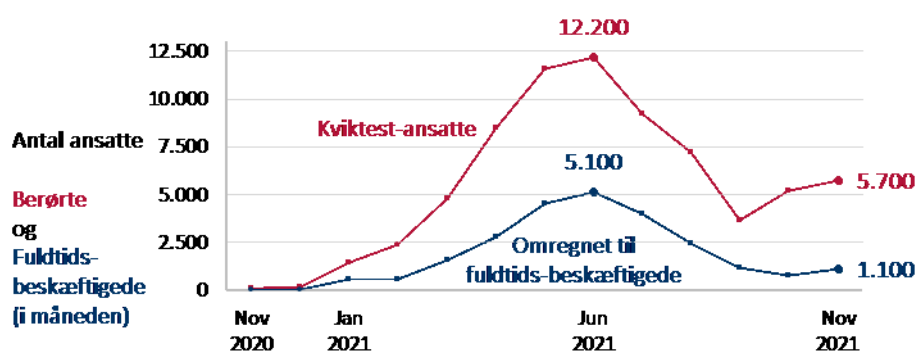
17.000 arbejdede som kviktestere – mange af dem på deltid

Fra kviktestudrulningen for alvor tog fart i november 2020 og frem til november 2021¹, var der godt 16.800 personer, som i løbet af perioden havde været ansat i et kviktestjob. Antallet af kviktestere steg hurtigt fra januar og frem til juni, hvor den toppede med 12.200 kviktestere, men faldt lige så hurtigt i den efterfølgende periode *jf. figur 1*.

Hovedparten af kviktesterne arbejdede deltid og var typisk heller ikke ansat som kviktestere i hele perioden.

Figur 1

Kviktestbeskæftigelsen skalerede hurtigt op, men også hurtigt ned igen

Anm.: En månedlig fuldtidsbeskæftigelse er 160,3 timer.
Kilde: E-indkomst, CVR og egne beregninger.

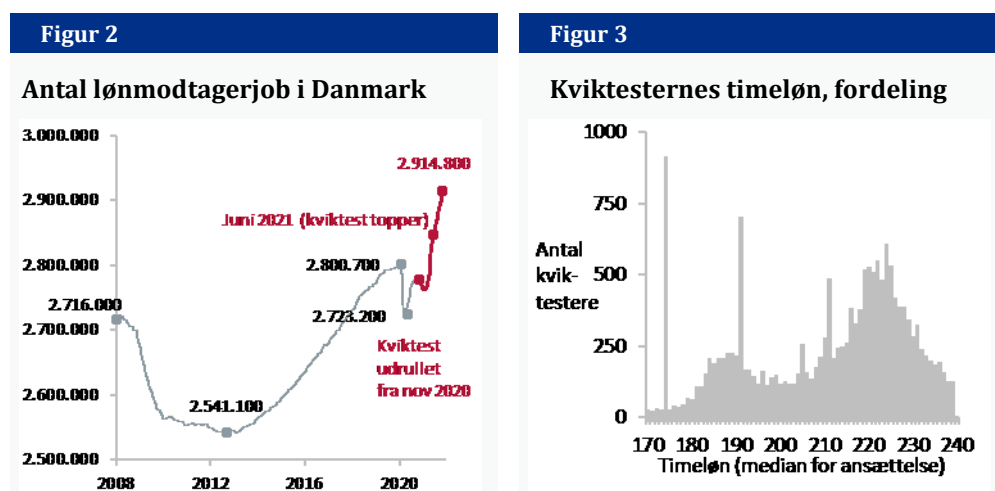
¹ Analysen ser på perioden frem til november 2021.
Se boks 1 for, hvordan kviktesterne er identificeret i registerdata.

Arbejdsmarkedet tog fart i testperioden

Kvikteststrategien blev udrullet i en periode, hvor det begyndte at lysne for dansk økonomi, og hvor beskæftigelsen steg markant. I april-august 2021, hvor kviktestbeskæftigelsen var på sit højeste, steg lønmodtagerbeskæftigelsen i Danmark med gennemsnitligt 20.000 personer om måneden *jf. figur 2*. Der var således en bekymring over, om testindsatsen lagde beslag på arbejdskraft i en periode, hvor beskæftigelsen steg markant, og hvor mange arbejdsgivere meldte om rekrutteringsvanskeligheder.

Samtidigt var kviktesternes lønninger relativt høje sammenlignet med andre job uden uddannelseskrav. Det førte til bekymringer over, om kviktestindsatsen ville lægge beslag på arbejdskraft fra andre brancher med lavere timelønninger.

Den gennemsnitlige timeløn blandt kviktesterne var på ca. 210 kr., men en stor del af testerne tjente omkring 220-230 kr. i timen *jf. figur 3*. Dette kan tilskrives, at en stor del af testindsatsen lå i aften timerne og weekenden, hvor der var tillæg til grundlønnen.

Anm.: Lønmodtagerbeskæftigelsen tæller antal job, uanset arbejdstid.

Timelønnen er beregnet som medianen for hvert ansættelsesforhold. Se boks 2 for yderligere anmærkninger.

Kilde: Figur 2: Danmarks Statistik og egne beregninger. Figur 3: Egne beregninger på e-Indkomst.

Kviktesterne øgede deres samlede arbejdstid med op mod 70 pct., mens de arbejdede som testere

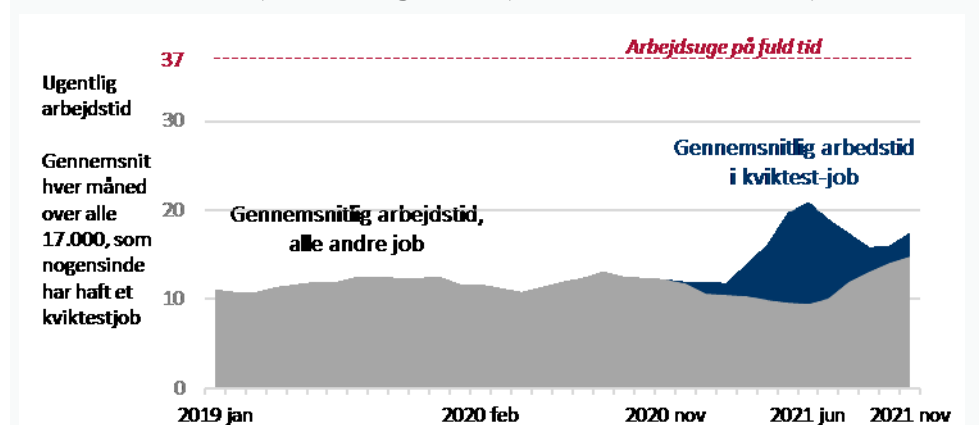
De 17.000 kviktestere arbejdede inden kviktestudrulningen ca. 12 timer om ugen i gennemsnit. Da kviktestindsatsen toppede i juni 2021, steg den gennemsnitlige arbejdstid i gruppen til 21 timer om ugen, svarende til en stigning på ca. 70 pct. i forhold til før testperioden *jf. figur 4*.²

² Stigningen på 70 pct. er beregnet inden afrunding til 12 timer (november 2020) og 21 timer (juni 2021).

De 21 timer dækkede over 11½ timer om ugen i kviktestcentrene, mens arbejdstiden i andre jobs var på 9½ timer om ugen – altså et fald på 2½ timer i forhold til arbejdstiden i andre job *før* kviktestindsatsen. I takt med at kviktestindsatsen skaled ned efter juni 2021, øgede kviktestjerne dog deres arbejdstid i andre job igen. Og allerede i september 2021 arbejdede de mere i andre job, end før kviktestindsatsen begyndte. Arbejdstiden i andre jobs lå i november 2021 – som er det senest tilgængelige tal – på 15 timer om ugen mod 12 timer om ugen i november 2020.

Figur 4

Kviktestjerne arbejdede stadig i andre job ved siden af kviktestjob

Anm.: Arbejdstid er beregnet hver måned og skaleret til en arbejdsuge. Se bilag 1, hvor figuren er underopdelt i aldersgrupper og for ledighedsstatus.

Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst.

Kviktestjobbet var supplerende beskæftigelse for unge, deltidsansatte og ledige

Kviktestjobbene var i høj grad *supplerende* beskæftigelse for de grupper, der tog jobbene: Unge med studiejob, deltidsansatte i øvrige erhverv og ledige.

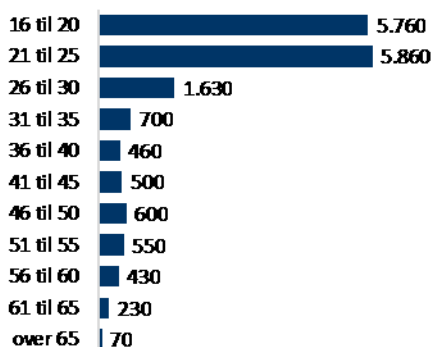
Aldersfordelingen viser, at 70 pct. af kviktestjerne var unge under 26 år, *jf. figur 5*. De unge havde ofte deltidsbeskæftigelse, typisk samtidigt med uddannelse. Denne lavere arbejdstid for de unge, kombineret med muligheden for morgen-, aften- og weekendvagter i kviktestjobbene, gjorde det muligt for gruppen af unge at arbejde flere timer i kviktestperioden, *jf. figur 3*. Den højere timeløn netop på disse tidspunkter, hvor de unge typisk havde fri, gjorde det samtidig attraktivt at bytte fritid ud med flere arbejdstimer.

Blandt de resterende 30 pct. – de +26-årige – var godt 40 pct. ledige umiddelbart inden deres ansættelse som kviktestjerne, mod kun 5 pct. af de unge under 26 *jf. figur 6*. Samtidigt var en stor del af de ikke-ledige +26-årige kun i deltidsbeskæftigelse, før de blev kviktestjerne *jf. bilag 1*.

Samlet indikerer tallene, at kviktestjobbene i høj grad blev besat gennem en ”uudnyttet” arbejdskraftsreserve blandt unge med studiejob, deltidsansatte i øvrige erhverv og ledige.

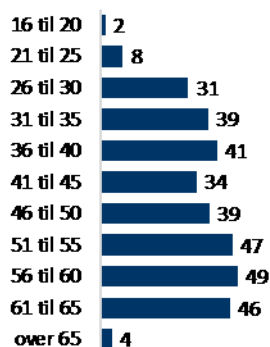
Figur 5

Aldersfordeling for kviktestere

Figur 6

Andel af kviktestere, som var ledige før kviktestansættelse, pct.

Anm.: Alder opgjort ved første arbejdsdag som kviktester. Kun 91 kviktestere var under 18 ved jobstart.

Ledighed opgjort som tilmeldt ledig samme måned eller måneden før første arbejdsdag som kviktester (alle kviktesteres første lønudbetaling står registreret første dag i måneden). Ledighedsprocent er beregnet som andelen for hele aldersgruppen i figur 5, uden at betinge på, at de skulle være en del af arbejdsstyrken.

Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst, CPR, STAR's register for Tilmeldte ledige.

En ud af fem af de 18-25-årige kviktestere var efterkommere af indvandrere. Se bilag B for en kort gennemgang af forskelle mellem efterkommerne og kviktestere med danske forældre.

Kviktesterne vendte tilbage til deres "gamle" brancher – og arbejdede mere

På tværs af næsten alle brancher faldt kviktesternes arbejdstid (i deres øvrige jobs) fra november 2020 til juni 2021. Alle brancher oplevede imidlertid, at kviktesterne i efteråret 2021 vendte tilbage til samme beskæftigelsesniveau som før testperioden – og i mange af brancherne endda til et højere niveau, eksempelvis inden for sundhedsvæsenet, industrien og vidensservice *jf. figur 7*.

Kviktesternes tilbagevenden til samme beskæftigelsesniveau skete imidlertid også inden for brancher, som typisk har lavere timelønninger end kviktestlønnen – eksempelvis "handel", "hotel og restauration" og "rejsebureauer, rengøring og anden operationel service".

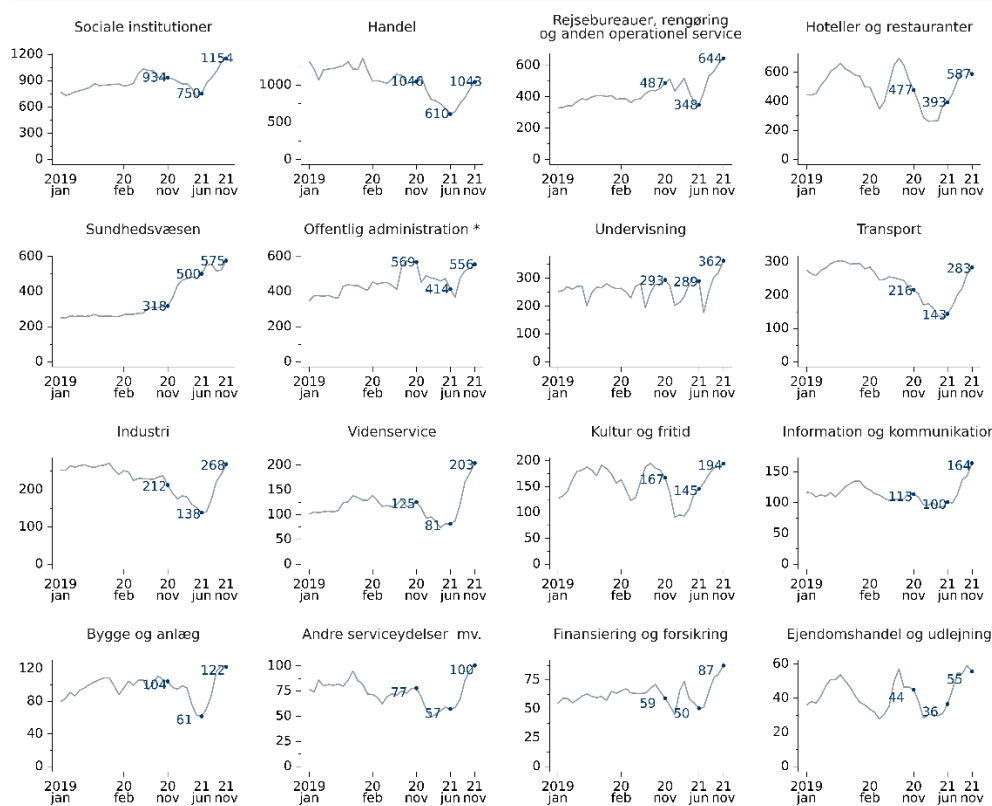
Eksempelvis faldt kviktesternes øvrige beskæftigelse i handelsbranchen fra ca. 1.000 fuldtidspersoner i november 2020 til 600 fuldtidspersoner i juni 2021. I november 2021, hvor kviktestaktiviteten var lav var beskæftigelsen i handelsbranchen blandt nu tidligere kviktestere tilbage på 1.000 fuldtidspersoner.

På det overordnede brancheniveau indikerer tallene således, at den forholdsvist høje timeløn blandt kviktestere ikke førte til større forskydninger efter kviktestindsatsen – eksempelvis i retning væk fra brancher med lavere timelønninger. De underliggende tal for handelsbranchen viser dog, at det ikke altid er de samme jobs, som kviktesterne vendte tilbage til, og at der således kan være interne forskydninger inden for branchen.

Den øgede arbejdstid efter kviktestindsatsen kan bl.a. skyldes, at ansættelsen som kviktestere for nogle personer gav en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet, samtidigt med at de gode økonomiske konjunkturer gjorde det nemmere at finde beskæftigelse. Derudover kan udviklingen i nogle brancher skyldes, at unge kviktestere får studierelevante job i brancherne, eller at de bliver færdiguddannede i løbet af 2021 og får fuldtidsarbejde.

Figur 7

Kviktesterne vendte tilbage i alle overordnede brancher

Anm.: Bemærk individuelle y-akser på graferne. Y-aksen viser det samlede antal fuldtidspersoner fra alle kviktestere i branchen i hver måned. De angivne tal i hver graf viser fuldtidspersoner ved kvikteststrategiens start i november 2020, ved testindsatsen i juni 2021 og i november 2021 som er senest tilgængelige data.

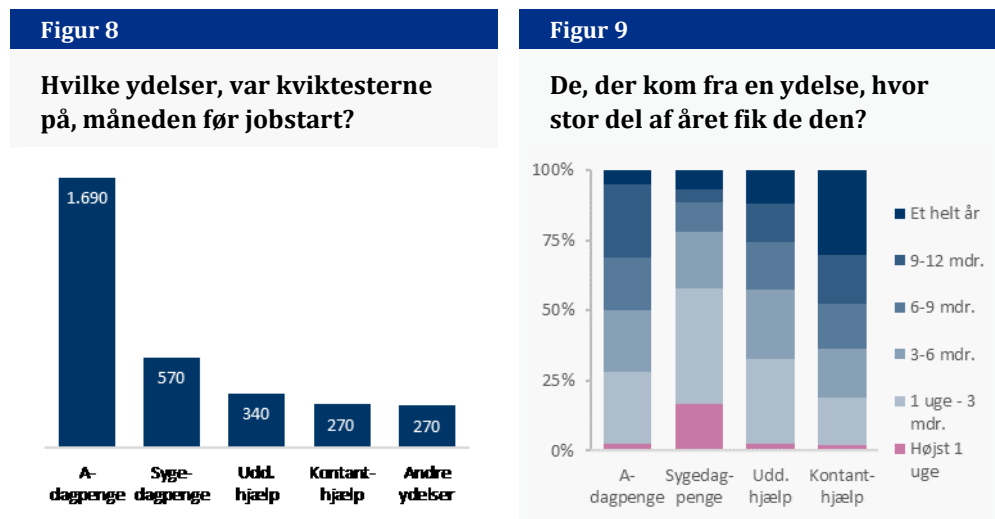
Brancheinndelingen følger Danmarks Statistik 19-branchegruppering, men "sundhedsvæsen og sociale institutioner" er splittet op i de to underbrancher. "Sociale institutioner" dækker især over børnepasning og ældrepleje. * Offentlig administration: kommunale arbejdspladser, som for eksempel skoler, børnehaver og plejehjem bliver ofte misklassificeret under denne branche, da lønudbetalingen ofte kommer direkte fra kommunens lønadministration. Brancherne "landbrug, skovbrug og fiskeri", "vandforsyning og renovation" og "energiforsyning" er ikke vist, de har tilsammen mindre end 50 fuldtidsansatte

Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst og CVR.

Kviktestere og overførselsindkomster

26 pct. af kviktesterne modtog en overførselsindkomst i måneden op til, at de startede i kviktestjob. Hovedparten kom fra dagpenge (1.700 personer) og næst flest fra sygedagpenge (570 personer) For sygedagpenge er det dog værd at bemærke, at der

under coronapandemien blev indført særlige regler, så det bl.a. blev muligt for smittede med COVID-19 at få sygedagpenge fra første sygedag. Det afspejles bl.a. i, at 1 ud af 6 af kviktesterne, som kom fra sygedagpenge kun havde været 1 uge eller mindre på ydelsen det forgangne år *jf. figur 9*.

Anm.: Figur 8 viser alle kviktestere, som har været berørt af ydelsen i måneden op til første dag i kviktestjob.

Figur 9 tæller andel af året på ydelsen for disse personer, uanset om der har været afbrydelser i ydelsesforløbet.

Kilde: Egne beregninger på STAR's registre.

De kviktestere, som kom fra ledighed, var en blanding af personer med korte og længere ledighedsforløb. Blandt de kviktestere, som kom fra dagpenge, havde ca. 50 pct. været på dagpenge i mere end 6 måneder det forgangne år. For gruppen, der havde modtaget kontanthjælp, havde ca. 60 pct. modtaget kontanthjælp i mindst 6 måneder det forgangne år.

Godt 9 pct. af de kviktestere, som kom fra ledighed, havde været langtidsledige og modtaget overførselsindkomst i hele det forgangne år.

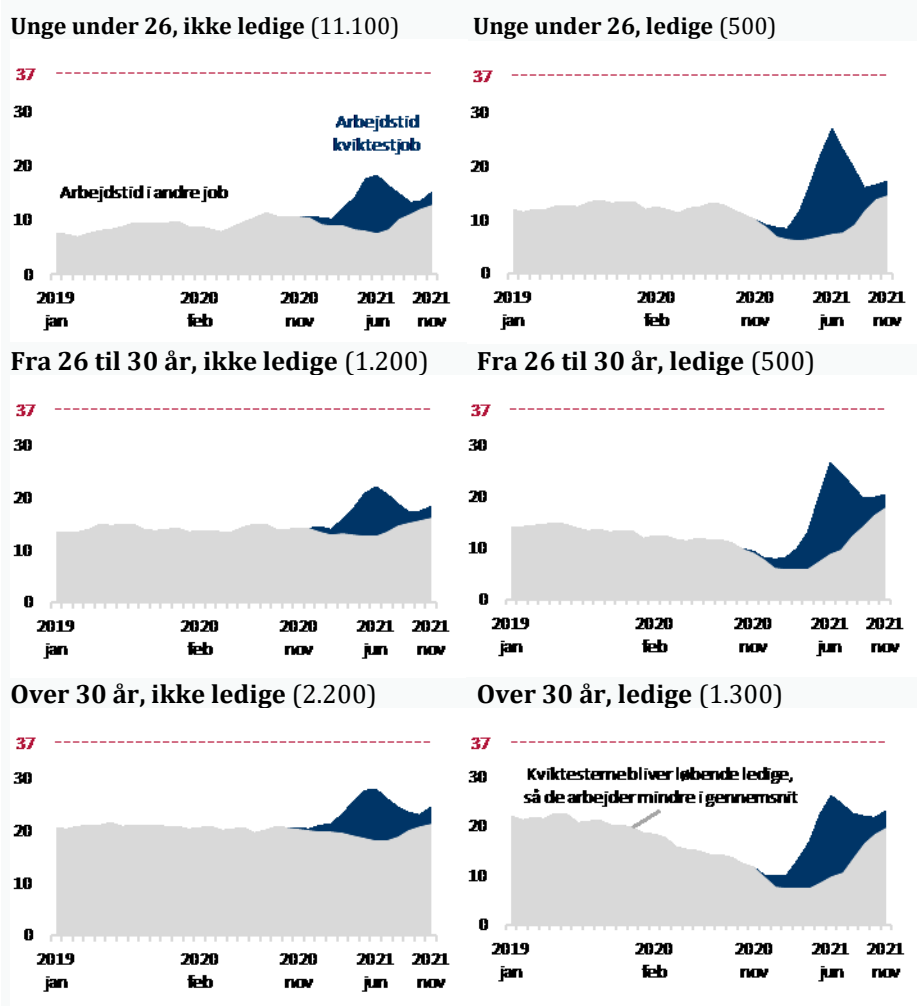
Konklusion

Analysen peger samlet set på, at kviktestjobbene i høj grad blev besat gennem en ”uudnyttet” arbejdskraftsreserve blandt unge med studiejob, deltidsansatte i øvrige erhverv og ledige, og at testindsatsen kun i begrænset omfang reducerede beskæftigelsen i øvrige job. I takt med at kviktestcentre nedskalerede indsatsen, begyndte kviktesterne at arbejde endnu flere timer i andre job end før, de blev testere. Herunder også i brancher, hvor timelønningerne typisk er lavere end kviktestlønnen.

Bilag 1: Arbejdstid fordelt på alder og ledighedsstatus

Figur A1

Kviktesterne gennemsnitlige arbejdstid opdelt på øvrige beskæftigelse, alder og beskæftigelsesstatus

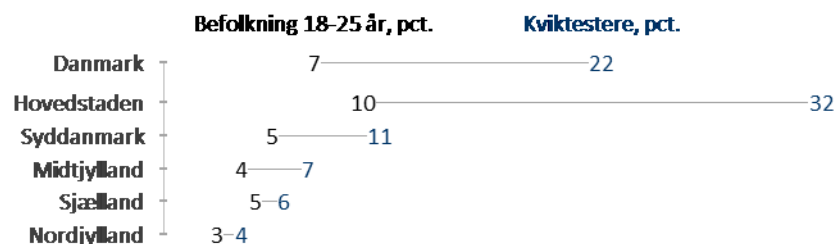
Anm.: Ledighed er opgjort i måneden før påbegyndt kviktestjob, men ledighedsforløbene påbegyndes på forskellige tidspunkter. Derfor falder beskæftigelsen i figurerne til højre løbende, efterhånden som flere og flere bliver ledige. Ledigheden i figurerne til højre når imidlertid aldrig nul, fordi alle ikke er ledige på samme tid, desuden kan de have noget beskæftigelse under ledighed.

Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst.

Bilag 2: Mange efterkommere blandt kviktestere

Figur B1

Andel af efterkommere blandt kviktestere og i befolkningen blandt 18-25-årige

Anm.: Da knap 90 pct. af de kviktestere, som er efterkommere, er 18-25 år, er denne aldersgruppe valgt til sammenligning. Godt 7 pct. af kviktesterne er indvandrere, de er underrepræsenterede i forhold til deres andel af befolkningen (15 pct., aldersvægtet). Nogle grupper af indvandrere har måske ikke kunnet leve op til sprogkrav. Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst og CPR-registret.

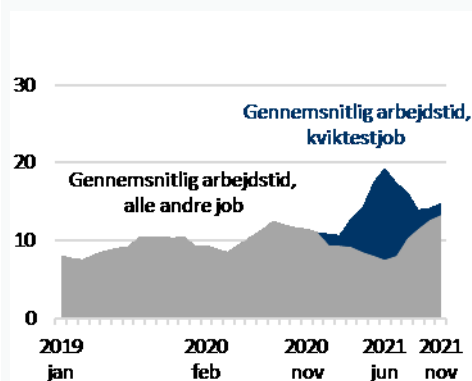
Efterkommerne arbejdede mindre, før de blev kviktestere

Som figur B1 viser, er en stor del af kviktesterne efterkommere. Sammenligner man kviktesternes ugentlige arbejdstid på 18-25-årige med danske forældre (figur 9) og 18-25-årige efterkommere (figur 10), ser man tre forskelle:

- Før de blev kviktestere arbejdede efterkommerne 1-4 timer mindre om ugen end unge med danske forældre. Forskellen er størst i sommermånederne.
- Efterkommerne vender i højere grad tilbage til kviktestjob i november 2021, da smittetallene igen begynder at stige.
- Efterkommere øger deres arbejdstid i andre job med godt 3 timer, mens danskerne øger med knap 2 timer, hvis man sammenligner november 2021 med november 2020.

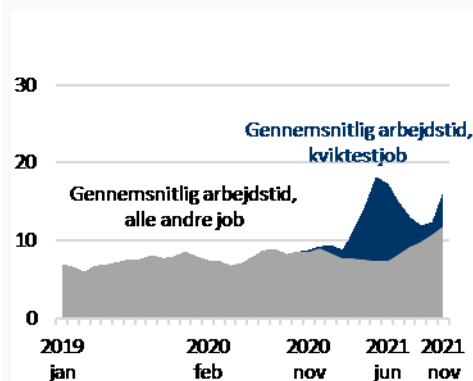
Figur B2

Ugentlig arbejdstid, kviktestere med danske forældre

Figur B3

Ugentlig arbejdstid, kviktestere med udenlandske forældre

Anm.: For at gøre efterkommere og personer med danske forældre sammenlignelige, er begge grupper aldersafgrænset til 18-25 år (næsten alle efterkommerne er i denne aldersgruppe).

Kilde: Egne beregninger på e-Indkomst og CPR-registret.

Identificering af kviktestere

Kviktestere i denne analyse er identificeret ud fra en række baggrundsoplysninger om ansættelsesforhold, bopæl og timeløn, som uddybes i proceduren nedenfor. Proceduren nedenfor prioriterer, at de personer, den identificerer, med stor sandsynlighed er kviktestere frem for at forsøge at få alle kviktestere inkluderet.

1. Kviktesterne skal være ansat hos én af de tre testudbydere

Copenhagen Medical A/S, Falck Danmark A/S og Carelink A/S.

De skal desuden arbejde på et arbejdssted hos udbyderne, hvor beskæftigelsen stiger fra 1. november 2020.

2. Kviktesterne må ikke være ansat hos udbyderne før 1. november 2020

Kriteriet er sat for at ekskludere de mange øvrige ansatte i virksomhederne. Det betyder dog, at kviktestere, som tidligere har arbejdet i en anden funktion hos udbyderne, vil blive frasorteret.

3. Kviktesterne skal bo i kommuner, hvor udbyderen har ret til at udbyde kviktest

Det vil sige en ansat hos Carelink, som bor i Aalborg, udelukkes, fordi Carelink kun har teststeder i Region Syddanmark. Der kan være kviktestere, som pendler på tværs af regionsgrænser, de ekskluderes også.

4. Kviktesterne skal have mindst én måneds deltidsarbejde i ansættelsen

Det ses tydeligt i data, at kviktestarbejde er et deltidsjob for næsten alle. Kriteriet sigter derfor mod at eliminere andre ansatte hos udbyderne, som kan være blevet ansat i forbindelse med kviktestaktiviteten, men som ikke er testpersonale. For eksempel logistikere, ledere og indkøbere som typisk vil arbejde fuld tid. Meget få personer frasorteres af dette kriterie, men hvis der blandt dem er kviktestere, som arbejder fuld tid, bliver de også frasorteret.

5. Kviktesterne skal have en timeløn mellem 170 and 240 DKKR

Timelønnen er beregnet ud fra lønudbetalingen (inklusive pension mv. og før skat) divideret med den indberettede beskæftigelsesgrad i måneden. For hver person bruges median-timelønnen henover alle de måneder personen er ansat,

Som for kriterie 4 er hensigten at isolere kviktesterne fra andet, mere højt lønnet, personale. Løngrænserne er sat efter en detaljeret sammenligning af kviktesterne med personer, som ud fra kriterie 2 og 3 ikke kunne være kviktestere.

6. Validering med Danmarks Statistik

Danmarks Statistiks skiller også kviktestaktivitet ud i de virksomheder, kviktesterne arbejder i. Af de personer, som ovenstående procedure klassificerer som kviktestere, er 96 pct. også klassificeret som kviktestere af Danmarks Statistik.

Kilde: Afgrænsningen af kviktestere benytter data fra e-Indkomst (1, 2, 4, 5) og CPR-registret (3).